



ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор
Мая НІКОЛАЄВА

5 вересня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теолінгвістика у руслі синергетичних процесів

Рівень вищої освіти: *третій (освітньо-науковий)*

Галузь знань: *03 Гуманітарні науки*

Спеціальність: *035 Філологія*

Освітньо-наукова програма: *Філологія*

Робоча програма навчальної дисципліни «Когнітивно-комунікативна аксіологія». Одеса: ОНУ, 2022. 16 с.


Розробник: *Наталія БІГУНОВА*, д. філол. н., професор, завідувач кафедри іноземних мов гуманітарних факультетів.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теоретичної та прикладної фонетики англійської мови

Протокол № 1 від « 25 » серпня 2022р.

Завідувач кафедри _____  (Ніна КРАВЧЕНКО)

Погоджено з гарантом ОНП
«Філологія»

_____  (Тетяна КОВАЛЕВСЬКА)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету романо-германської філології

Протокол № 1 від « 26 » серпня 2022р.

Голова НМК _____  (Тетяна ТЕЛЕЦЬКА)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри теоретичної та прикладної фонетики англійської мови

Протокол № _____ від « _____ » _____ 20__р.

Завідувач кафедри _____ (_____)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри теоретичної та прикладної фонетики англійської мови

Протокол № _____ від « _____ » _____ 20__р.

Завідувач кафедри _____ (_____)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – ознайомити аспірантів з основними положеннями синергетики та теолінгвістики, сформувані необхідні теоретичні знання і практичні навички для здійснення самостійного філологічного дослідження.

Завдання: викладення базових концепцій теолінгвістики; аналіз вихідних настанов та методологічних засад синергетики у розвитку теолінгвістичної теорії; поглиблення, узагальнення та систематизація теоретичних знань аспірантів із германського мовознавства.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких **компетентностей**:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати проблеми в галузі філології у процесі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики.

а) загальних:

ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, генерування нових ідей.

ЗК-2. Здатність до пошуку, систематизації та критичного аналізу інформації з різних джерел.

б) фахових:

ФК-1. Здобуття глибинних знань у галузі філології, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових філологічних знань, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку.

ФК-2. Здатність збирати дані для філологічного дослідження, систематизувати та інтерпретувати їх.

ФК-3. Здатність аналізувати філологічні явища з погляду фундаментальних філологічних принципів і знань, класичних та новітніх дослідницьких підходів, а також на основі відповідних загальнонаукових методів.

ФК-4. Здатність розв'язувати широке коло проблем і завдань у галузі філології на основі розуміння їх природи, чинників впливу, тенденцій розвитку і з використанням теоретичних та експериментальних методів.

Програмні результати навчання

ПРН-2. Знати основні класичні та новітні філологічні концепції, фундаментальні праці конкретної філологічної спеціалізації, глибоко розуміти теоретичні й практичні проблеми в галузі дослідження.

ПРН-4. Обирати адекватну предмету філологічного дослідження методологію, запроваджувати сучасні методи наукових досліджень для розв'язання широкого кола проблем і завдань у галузі філології.

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен

знати: основні тенденції розвитку теолінгвістики; методологічне підґрунтя сучасної теолінгвістики; основні методи лінгвістичного аналізу, які застосовуються при аналізі мовних фактів та явищ теолінгвальної реальності.

вміти: застосувати комплексний підхід до наукового філологічного дослідження для формування узагальнених уявлень про синергійну природу англomовного релігійного дискурсу; визначати оптимальні методи аналізу мови та мовлення у процесі реконструкції комплексу складників релігійної комунікативної сфери в її проекції на екстралінгвальну ситуацію; використовувати отримані фундаментальні знання і практичні навички на всіх етапах виконання науково-дослідної роботи, включаючи пошук необхідної інформації, планування експерименту, безпосереднє виконання роботи та обговорення отриманих результатів, формулювання теоретичних висновків щодо комунікативної організації та прагматичних властивостей релігійного дискурсу; використовувати теоретичні знання як у власних наукових дослідженнях, так і в опануванні навичками побудови ритуалізованого монологічного висловлювання, основ риторики та загальної культури мовлення.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Синергійний підхід до дослідження дискурсу

Тема 1. Феномен синергії. Історичний аспект.

Тема 2. Філософський аспект синергії. Напрями та течії.

Тема 3. Синергійно-синергетичні властивості дискурсивних утворень. Модель розвитку складної системи, що самоорганізується.

Тема 4. Лінгвосинергетичний підхід до вивчення дискурсу. Напрями та течії.

Тема 5. Прагматичні, риторичні й інтонаційні особливості англomовних проповідницького та молитовного дискурсів. Семіотичний вияв синергізму у релігійному дискурсі

Змістовий модуль 2. Теолінгвістичний підхід до дослідження дискурсу

Тема 6. Теолінгвістика як новий синтетичний науковий напрям мовознавства. Суб'єктивні та об'єктивні передумови виникнення теолінгвістики.

Тема 7. Історія становлення західної та слов'янської теолінгвістики. Основні напрями та течії.

Тема 8. Часткова та загальна теолінгвістика. Синхронічна та діахронічна теолінгвістика. Цілі, завдання, методи.

Тема 9. Методологія теолінгвістики. Загальні та спеціальні методи теолінгвістичного підходу.

Тема 10. Гносеологічне коріння складників теолінгвістики. Епістеміологічні складники синтетичної галузі знань.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Вечірня форма					
	Усього	У тому числі					Усього	У тому числі				
		л	п	лб	інд	ср		л	п	лб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Синергійний підхід до дослідження дискурсу												
Тема 1. Феномен синергії. Історичний аспект	12	1	1			10	12	1	1			10
Тема 2. Філософський аспект синергії. Напрями та течії	15	1	1			13	15	1	1			13
Тема 3. Синергійно-синергетичні властивості дискурсивних утворень. Модель розвитку складної системи, що самоорганізується.	7	1	1			5	7	1	1			5
Тема 4. Лінгвосинергетичний підхід до вивчення дискурсу. Напрями та течії	7	1	1			5	7	1	1			5
Тема 5. Прагматичні, риторичні та інтонаційні особливості англомовних проповідницького та молитовного	9	2	2			5	9	2	2			5

дискурсів. Семіотичний вияв синергізму у релігійному дискурсі												
Разом за змістовим модулем 1	50	6	6			38	50	6	6			38
Змістовий модуль 2. Теолінгвістичний підхід до дослідження дискурсу												
Тема 6. Теолінгвістика як новий синтетичний науковий напрям мовознавства. Суб'єктивні та об'єктивні передумови виникнення теолінгвістики. .	8	2	1			5	8	2	1			5
Тема 7. Історія становлення західної та слов'янської теолінгвістики. Основні напрями та течії	7	1	1			5	7	1	1			5
Тема 8. Часткова та загальна теолінгвістика. Синхронічна та діахронічна теолінгвістика. Цілі, завдання, методи.	25	1	2			5	25	1	2			5
Тема 9. Методологія теолінгвістики. Загальні та спеціальні методи теолінгвістичного підходу.		1				5		1				5
Тема 10. Гносеологічне коріння складників теолінгвістики. Епістеміологічні складники синтетичної галузі знань.		1				10		1				10
Разом за змістовим модулем 2	40	6	4			30	40	6	4			30
Усього годин	90	12	10			68	90	12	10			68

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

6. Теми практичних занять

Назва теми	Кількість годин	
	Денна форма	Вечірня форма
Змістовий модуль 1. Синергійний підхід до дослідження дискурсу		
Тема 1. Феномен синергії. Історичний аспект	1	1
Тема 2. Філософський аспект синергії. Напрями та течії.	1	1
Тема 3. Синергійно-синергетичні властивості дискурсивних утворень. Модель розвитку складної системи, що самоорганізується.	1	1
Тема 4. Лінгвосинергетичний підхід до вивчення дискурсу. Напрями та течії	1	1
Тема 5. Прагматичні, риторичні та інтонаційні особливості англомовних проповідницького та молитовного дискурсів. Семіотичний вияв синергізму у релігійному дискурсі	2	2
Змістовий модуль 2. Теолінгвістичний підхід до дослідження дискурсу		
Тема 6. Теолінгвістика як новий синтетичний науковий напрям мовознавства. Суб'єктивні та об'єктивні передумови виникнення теолінгвістики.	1	1
Тема 7. Історія становлення західної та слов'янської теолінгвістики. Основні напрями та течії	1	1
Тема 8. Часткова та загальна теолінгвістика. Синхронічна та діахронічна теолінгвістика. Цілі, завдання, методи.	2	2
Тема 9. Методологія теолінгвістики. Загальні та спеціальні методи теолінгвістичного підходу.		
Тема 10. Гносеологічне коріння складників теолінгвістики. Епістеміологічні складники синтетичної галузі знань.		
Усього годин	10	10

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/види завдань	Кількість годин	
		Денна форма	Вечірня форма
Змістовий модуль 1. Синергійний підхід до дослідження дискурсу			
1.	Тема 1. Англiканство як специфічний напрям у християнському віровченні. Підготовка до практичного заняття.	10	10
2.	Тема 2. Категорія сакральності в дискурсі проповіді. Підготовка до практичного заняття.	13	13
3.	Тема 3. Архітектоніка основних християнських течій Написання доповіді. Підготовка до практичного заняття.	5	5
4.	Тема 4. Ритуал богослужіння як семіотичний вияв синергізму. Підготовка до практичного заняття.	5	5
5.	Тема 5. Стандартизація молитви як вияв синергії. Підготовка до практичного заняття.	5	5
Змістовий модуль 2. Теолінгвістичний підхід до дослідження дискурсу			
6.	Тема 6. Особливості англiмовного релігійного дискурсу. Опрацювання теоретичної літератури. Підготовка до практичного заняття.	5	5
7.	Тема 7. Мелодичні особливості англiмовного релігійного дискурсу. Підготовка презентації. Підготовка до практичного заняття.	5	5
8.	Тема 8. Просодична організація англiмовної традиційної проповіді. Підготовка презентації. Підготовка до практичного заняття.	5	5
9.	Тема 9. Просодична організація англiмовної храмової молитви. Підготовка доповіді.	5	5
10.	Тема 10. Зіставлення дискурсів традиційної та альтернативної проповіді. Підготовка до практичного заняття.	10	10
	Усього	68	68

9. Методи навчання

Словесні: лекції (проблемні, лекції з аналізом конкретних ситуацій), пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій;

наочні: ілюстрація (у тому числі мультимедійні презентації), метод

безпосереднього спостереження, презентація результатів власних досліджень;
практичні: підготовка і виступи з доповідями, обговорення доповідей, підготовка презентацій.

10. Форми контролю і методи оцінювання

Методи поточного контролю: усне опитування, оцінювання доповідей, презентацій, у т.ч. результатів власних досліджень.

Підсумковий контроль: формою підсумкового контролю в рамках навчальної дисципліни є залік.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

За системою ОНУ імені І.І.Мечникова	Оцінка ECTS	Визначення
1	2	3
90–100	A	Здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, повно та системно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань. Виявляє цінні творчі ідеї.
85–89	B	Здобувач достатньо правильно, повно й системно викладає матеріал щодо проблеми, яка розглядається на занятті, виявляючи при цьому творчий підхід.
75–84	C	Здобувач припустився однієї-двох несуттєвих помилок, дотримуючись достатньої повноти, системності викладу матеріалу щодо проблеми, яка розглядається.
70–74	D	Здобувач припустився двох суттєвих помилок у поданні матеріалу щодо проблеми, яка розглядається, відповідь є недостатньо повною й систематизованою.
60–69	E	Здобувач припустився трьох та більше суттєвих помилок у поданні матеріалу щодо проблеми, яка розглядається, відповідь є недостатньо повною й систематизованою.
35–59	FX	Здобувач продемонстрував лише деякі елементи матеріалу щодо проблеми, яка розглядається.
0–34	F	Здобувач не виклав матеріалу щодо проблеми, яка розглядається.

11. Питання для підсумкового контролю

1. Сутність синергійного підходу до дослідження дискурсу.
2. Феномен синергії. Історичний аспект.
3. Сутність філософського розуміння синергії.
4. Чим зумовлена поява теолінгвістики як окремої науки
5. Які дослідники вважаються фундаторами теолінгвістики. Їхній внесок у розвиток науки.

6. Основні етапи розвитку теолінгвістики як синтетичної галузі.
7. Об'єктивні причини виникнення труднощів у розвитку теолінгвістики.
8. Суб'єктивні причини виникнення труднощів у розвитку теолінгвістики.
9. Методи та методологія теолінгвістики.
10. Зіставна теолінгвістика – предмет, завдання.
11. Основні віхи становлення західної та слов'янської теолінгвістики.
12. Порівняння завдань часткової та загальної теолінгвістики.
13. Порівняння завдань синхронічної та діахронічної теолінгвістики.
14. Гносеологічне коріння складників теолінгвістики.
15. Які явища і процеси, що вивчаються в синергетиці, мають синергетичні властивості?
16. У чому відмінність лінгвосинергетичного підходу до дослідження дискурсу від традиційних підходів? Обґрунтуйте відповідь.
17. Що таке емерджентність? Наведіть приклади.
18. Що таке гомеостатичність? Наведіть приклади.
19. Що таке біфуркація? Наведіть приклади.
20. Що таке епістемологія? Наведіть приклади.
21. Застосуйте модель синергетичного дослідження дискурсу на прикладі будь-якої незамкненої системи.
22. Зіставлення синергійного та синергетичного начал у дискурсивних утвореннях.
23. Процедура лінгвосинергетичного вивчення дискурсу.
24. Ознаки інституційності релігійного дискурсу.
25. Комунікативна природа релігійного дискурсу.
26. Комуніканти релігійного дискурсу. Особливості, відмінності від традиційного світського інституційного дискурсу.
27. Рівні комунікації в релігійному дискурсі.
28. Види релігійного дискурсу.
29. Ритуал. Визначення, приклади.
30. Синергійна природа ритуалу богослужіння.

12. Розподіл балів, які отримують аспіранти

У ході поточного контролю аспірант може отримати максимальну оцінку (100 балів) за кожну тему змістового модуля. Загальна оцінка з навчальної дисципліни – це середнє арифметичне суми балів за поточний контроль. Здобувач одержує підсумкову оцінку, якщо за результатами поточного контролю він набрав за кожну тему 60 і більше балів.

Якщо за результатами поточного контролю аспірант набрав менше 60 балів, або якщо він набрав 60 і більше балів, проте хоче поліпшити свій підсумковий результат, він повинен виконати залікове завдання (див. Перелік питань для поточного контролю) і з урахуванням його результатів отримати відповідну кількість залікових балів із дисципліни.

Поточний контроль										Загальна оцінка	
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					Самостійна робота	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	100	
100	100	100	100	100	100	100	100	100	100		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Навчально-методичне забезпечення

1. Кравченко Н.О. Робоча програма навчальної дисципліни “Теолінгвістика у руслі синергетичних процесів”. Одеса: ОНУ, 2022. 13 с.
2. Кравченко Н.О. Силабус навчальної дисципліни “Теолінгвістика у руслі синергетичних процесів”. Одеса: ОНУ, 2022. 6 с.

14. Рекомендована література

Основна

1. Кравченко Н.О. Синергійність англomовного релігійного дискурсу (теолінгвістичний підхід): монографія. Одеса: КП ОМД, 2017. 408с. URL.: http://nbuv.gov.ua/UJRN/lvphj_2017_3_66
2. Піхтовнікова Л. С. Лінгвосинергетика: підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. 288 с. URL: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=270280>

Додаткова

1. «Теорія теолінгвістики: феномен біблійності в українській лінгвокультурі та омовлення релігійної картини світу (аналіз дискурсивної практики ХІХ ст.) : [переднє слово, наук. ред. проф. Т. А. Космеди]. Харків: Майдан, 2019. 448 с. URL: <http://pub.onu.edu.ua/images/specrada/d4105102/aref-piddubna.pdf>
2. Піддубна Н. В. Теолінгвістика як нова дисципліна в системі підготовки філологів. // *Organization of the educational process in the area of philological sciences: a global experience and national practice : scientific and pedagogic Internship, Venice, Nov. 16 – Dec. 28, 2020 / Ca' Foscari University of Venice*. – Venice : Baltija Publishing, 2020. S.58–61. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/6428>
3. Піхтовнікова, Л. С. Евристична й інтегративна роль синергетики в лінгвістиці. *Нова філологія*, 2017. С.160-164. <http://www.novafilohiia.zp.ua/index.php/new-philology/article/view/303>
4. Crystal D. Whatever happened to theolinguistics? In: Paul Chilton and Monika Kopytowska (Eds.), *Religion, Language, and the Human Mind*. New York: Oxford University Press, 2018. Pp. Iii+483. ISBN 978-0-19-063664-7 (Hb)
5. Hobbs, V. (2021). *An Introduction to Religious Language: Exploring Theolinguistics in Contemporary Contexts* (pp. xiv–xv). London,: Bloomsbury Academic. <http://www.bloomsburycollections.com/an-introduction-to-religious-language-exploring-theolinguistics-in-contemporary-contexts/foreword>
6. Bahtiyor qizi, S. N. (2022). *THEOLINGUISTICS. Eurasian Journal of Social Sciences, Philosophy and Culture*, 2(2), 146–149. URL: <https://www.in-academy.uz/index.php/ejsspc/article/view/857>
7. van Noppen J.-P. *From Theolinguistics to Critical Theolinguistics: the Case for Communicative Probitiy*. 2004. URL: <http://www.jovanoppen.tk>.

15. Електронні інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека ОНУ: загальний електронний каталог НБ ОНУ: <http://lib.onu.edu.ua/elektronnyj-katalog/>
2. Навчальні та методичні матеріали. Факультет романо-германської філології: <http://lib.onu.edu.ua/rgf/>